

	str.
<i>Obsah:</i>	1
Plánované akce:	2
Editorial	2
Společenská kronika	
Jubilanti - 1/2010	4
Blahopřání jubilantům	5
Představení stárků	7
Výzva dárcům do tomboly	10
Další pozdravení z Bratislavy	11
K inspiraci	
František Sušil-II.část	12
Malovaný kraj	18
Folklorní (i jiné) akce	
MFF Brno	21
Rozhlas u Šlechtičen	23
Žebětíne, Žebětíne	24
A ještě pozvánka	27
Vinařovo okénko	28
Receptář	30

Plánované akce - I. pololetí 2010 :

- středa 27.1.2010 - beseda spojená s tradičním "Oharkovým šmakem"
- pondělí 15.2.2010 - fašanková beseda
- středa 17.3.2010 - beseda
- středa 21.4.2010 - beseda spojená s tradičním "Koštěm pálenek"
- středa 19.5.2010 - beseda
- středa 16.5.2010 - beseda

Editorial

Milí krúžkaři a příznivci slováckého folklóru,

i když to tak (co to píši) zatím moc nevypadá (včera jsem viděla v zahradce zvonky- ale rozkvetlé, ne vánoční!...), podziměk se převalil a Vánoce za dveřmi. Však už také pilně nacvičujeme vánoční program a Vy také jistě činíte mnohé přípravy. Včetně úklidu své duše a ztišení se pro dobu Adventu.

Předvánoční číslo Krúžkozoru jsme připravovali s obzvláštní péčí, i když hodně narychlo, protože přispěvatelé zatím pořád ještě redakční uzávěrky moc nectí...Vytvořili jsme slíbené nové rubriky a věřím, že je uvítáte.

Změnilo se i to, že nám Zákon na ochranu osobních dat neumožňuje zveřejňovat jubily v podobě, na niž jste byli dosud zvyklí (a už by vůbec neměli být na internetu!). Nebudeme tedy otis-

kovat data narození jubilantů, ale někomu by mohlo být nevhod i zveřejnění jeho věku. Prosím tedy ty členy krúžku, kteří si nepřejí být tímto způsobem (jméno a věk) oznámeni, aby to písemnou formou sdělili výboru SK. Stejně tak učíte, pokud by si někdo nepřál zveřejnění svého fota z nějaké akce.

Pro co nejvyšší garanci kvality Krúžkozoru jsme sestavili předběžnou redakční radu ve složení:

Jiřina Lacinová – šéfredaktorka

Miroslav Dostál, Miroslav Hebron, Václav Štěpánek - členové rady

Roman Krejčí – technické zajištění

Josef Pavlík – jazyková korekce

Rada má být odsouhlasena výborem, ale již v listopadu se pracovně sešla a zahájila spolupráci na vytvoření koncepce pro příští období. Mimo jiné jsme se domluvili, že je potřeba čtenářům představovat nové členy aktuálního výboru SK. V tomto čísle tedy představujeme nové stárky. Rádi bychom dále představovali i významné osobnosti krúžku (třeba i formou rozhovoru s nimi). Uvítáme, budete-li nám v tomto jakkoliv nápomocni. Stejně tak bychom si přáli, aby všechny složky formou zasílaných článků (nemusí být ani příliš dlouhé) informovaly o svých akcích. Měli by zajišťovat vedoucí složek. Je škoda, že dost záslužných a důležitých aktivit nenajde propojení k členům, na nich nepřítomných. Také bychom chtěli prohloubit komunikaci s bratrskými krúžky (Praha, Bratislava) a o jejich významných akcích rovněž informovat (nejlépe je avízovat předem). A sem tam nahlédneme pod pokličku i nehudebních složek slováckého folklóru.

Podobu Krúžkozoru jsme se dohodli zachovat v současné podobě (až na malé grafické úpravy), nebude se tedy každoročně měnit odstín obálky jako dosud – snad to vadit nebude. Také jsme vyšli vstříc starším čtenářům zvětšením tiráže písma. Připomínám, že v žádném případě nebudeme platformu časopisu poskytovat pro vyřizování nějakých osobních sporů. Předpokládám, že i Vy si přejete

co nejzajímavější a nejkvalitnější zpravodaj, a proto očekávám Vaši iniciativu, za niž všem přispěvatelům předem děkuji.

Prožijte si tedy krásné vánoční svátky, oslavte konec roku, zvesela přivítejte nový - a ať všem přinese štěstí, zdraví a pohodu. To Vám přeji z celého srdce!

Jiřina Lacinová

*

Společenská kronika

**Jubilanti - 1.čtvrtletí 2010
Blahopřejeme!**

Únor :	Veškrnová Jiřina	90 let
	Řiháková Věra	70 let

*

Blahopřání jubilantům

V těchto dnech se dožívá významného životního jubilea 80 let Ing. **Jan Stohr**, rodák z Moravské Nové Vsi. Členem krúžku je od r. 1949, kdy přišel do Brna na studium techniky.

Tak jako mnozí jiní z jeho generace, až tady ve Slováckém krúžku si začal uvědomovat svoji příslušnost k celému regionu Moravského Slovácka. Až díky krúžku se stal z Podlužáka hrdý Moravský Slovák v plném významu tohoto zeměpisného určení. Jako mladý student se stal začátkem padesátých let na nějakou dobu dokonce starostou. Na toto období vzpomíná Ing. Stohr takto:

„Byla to tehdy složitá doba. Poúnorový režim tvrdě upevňoval svoji moc a lidí se zmocňoval strach a nejistota. V této atmosféře se konala 4. dubna 1951 na Údolní ulici valná hromada Slováckého krúžku, která měla s konečnou platností rozhodnout, kam se Slovácký krúžek začlení po zákazu samostatné spolkové činnosti. V sále byli přítomni jak zástupci Závodního klubu pošty, tak i zástupci Krajského výboru Svazu mládeže, kteří měli velký zájem, aby se krúžek stal členem Svazu. Slibovali nejrůznější výhody, chtěli ovšem z krúžku udělat pouze soubor. Bylo mně jasné, že by to byl konec krúžku. V sále bylo cítit napětí a nikdo se nehlásil do diskuse. Byl jsem tehdy tak trochu buřič a nemohl jsem mlčet. Vystoupil jsem proti členství ve Svazu mládeže. Moje vystoupení bylo spontánně přijato a okamžitě bylo odhlasováno připojení k Závodnímu klubu ROH. Co následovalo se dá vysvětlit jenom těžkým obdobím, které všichni prožívali. Výbor krúžku mě pozval ke stolu, vysvětlil mně, že nemůže dál v tomto složení pokračovat a požádal mě, abych přijal funkci starosty. Podrobnosti nejsou dnes důležité, nakonec jsem souhlasil. Oznamili to sálu a vzápětí jsem byl jednomyslně zvolen. Byl jsem nejmladší starosta krúžku všech dob, ale bral jsem přijatou funkci naprosto vážně. Dali jsme se do práce. Hned na začátek příštího roku jsme připravili první poválečný Slovácký ples, na který mám

nezapomenutelné vzpomínky. Pozvali jsme celé Slovácko a sjelo se mnoho autobusů z mnoha dědin. V sále Stadionu bylo 600-700 krojovaných, ale málo ostatních. Byl to jeden z nejkrásnějších plesů, ale prodělali jsme a kapelník Juráček z Týnce nám musel několik měsíců počkat. Na druhém plese v r. 1953, který jsem ještě zahajoval jako starosta, byl už sál plný a všechny potíže byly zapomenuty.“

Pro mě osobně a jistě i pro mnoho jiných krúžkařů je tato vzpomínka jedním z dalších velmi cenných „střípků“ do mozaiky bohaté historie krúžku a jsem za ni velmi rád.

Náš oslavenec se sice v r. 1953 musel ze studijních důvodů funkce starosty vzdát, avšak svým odvážným postojem na historické valné hromadě krúžku a prací v následujících dvou letech vykonal pro krúžek velkou službu, za kterou mu tímto chci za sebe i za ostatní krúžkaře ze srdce poděkovat. Přestože žije Ing. Stohr ve svém rodném kraji, s krúžkem je neustále v kontaktu a často navštěvuje naše plesy či besedy u cimbálu.

Vážený pane inženýre, děkuji Vám za vše co jste pro krúžek vykonal a k Vašemu životnímu jubileu přeju dobré zdraví do dalších let, hodně radosti ze Slováckých písniček a z dobrého vínka.

Miroslav Hebron

Poděkování a blahopřání Oldřichovi Krejčímu

Loni v listopadu jsme si připomněli 100 let nepřetržité činnosti Slováckého krúžku v Brně. V dobré paměti ještě máme slavnostní večer na Stadionu, kterého se mnozí naši členové a příznivci osobně zúčastnili.

Při této příležitosti nám náš nejstarší žijící člen, pan Oldřich Krejčí (96 let) věnoval darem kožený lodní kufr naplněný vzácným obsa-

hem. Kufř byl totiž plný jihokyjovských krojových součástek ze Svato-bořic – Mistrína a okolí. V tom velikém eifru a slavnostní náladě, která v ten den ovládla celý Stadion, se na tuto skutečnost nějak pozapomnělo, kufř se společně s jinými rekvizitami krúžku odvezl do skladu na Charbulově ul. a bylo jak se říká „ticho po pěšině“.

Až když jsem začal na základě informace pana Krejčího po kufřu pátrat, kufř se konečně našel a s ním i jeho cenný obsah. Předpokládám, že Dr. Štěpánek tehdy za krúžek panu Krejčímu poděkoval, nicméně považuji za svoji milou povinnost vyslovit mu za jeho nezištný dar velké poděkování jménem výboru krúžku zde na stránkách Krúžkozoru. Ti z čtenářů, kteří mají aspoň trochu povědomí o tom, jak těžko se dnes původní krojové součástky shánějí a jaká je jejich cena, jistě ví, o čem píšu.

A když už mám příležitost psát o příkladném počínu pana Oldřicha Krejčího, chtěl bych ještě čtenáře informovat o tom, že minulý měsíc jmenovaný oslavil v Kyjově 60 let společného života se svojí manželkou Věrou, tzv. diamantovou svatbu. Za všechny krúžkaře si dovoluji panu Krejčímu blahopřát k tomuto významnému životnímu výročí a přeji mu další šťastná léta v jejich společném životě.

Miroslav Hebron

*

Stárci Slováckého krúžku v Brně 2009 – 2010

Nejstarší záznamy o stárcích SK pochází z počátku dvacátých let minulého století a jako první jsou uváděni Jura Sekera z Velké nad Veličkou, Jindra Demela z Pašovi a Karel Holáň z Hodonína. Všichni stárkovali před rokem 1922. Od této doby již máme celkem spolehlivé záznamy a od roku 1971 známe také jména stárek. Shodou

okolností je první uváděnou Pavla Hadynová, maminka naší současné druhé stárky Lucky D'Ambrosové. Od roku 1986 se pravidelně volí tři stárce z taneční skupiny, kteří si vybírají svoje stárky. Svá práva pak slavnostně přebírají na tradičních Havelských hodech. Stejně tomu bylo i v letošním roce, kdy se stárky pro nadcházející rok se stali Jirka, Martin a Štěpán, kteří si vybrali jako své stárky Zuzku, Lucku a Ivet. V následujícím článku se je pokusím čtenářům krátce představit.

Pokračovatel „dynastie“ stárků z Dolního Němčí a jediný narozený na Slovácku je Jirka Miloš, náš první stárek. V současné době dokončuje studium na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií VUT Brno. Folkloru fandí od mládí a jeho domovským souborem je Dolněmčan. Do Krúžku ho přivedl v roce 2006 bývalý tanečník SK Martin Matuš. Ke svým oblíbeným tancům řadí Jirka především Slovácký verbuňk a tance z Uherskobrodsko. V loňském roce se také zúčastnil Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku na MFF ve Strážnici. Z cimbálových muzik si rád poslechne Burčáky, Danaj a ze zpěváků Josefa Piláta, Stanislava Gabriela st. nebo Annu Kománkovou. Mimo folklór se věnuje turistice, cestování a fotografování.

Jako svoji stárku si vybral Zuzku Janíkovou, dceru Hanky Macháčkové. Zuzka sama říká, že začala s tancováním už jako malá holka ve Slovácku „..... kde nás tetina Pavla hodně naučila a dodnes na ty léta ráda vzpomínám.“ Od října roku pak 2005 přešla mezi dospělé členy SK. Poprvé stárkovala v roce 2006, kdy tvořila s Vládou Novotným druhý stárkovský pár. Za největší poctu svého dosavadního působení v souboru pokládá, že si ji v letošním roce vybral Jirka za svoji první stárku.

Druhým stárkem jsem já, Martin Horký. Pocházím ze Strážku, malé obce na pomezí Horácka a Podhorácka, nedaleko Bystřice nad Pernštejnem. K folklóru a Slováckému krúžku jsem se dostal

během studií historie a politologie na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně díky svým kamarádům Přemkovi Janíkovi, Honzovi Moštěkovi a kamarádce Petře Šaňkové (roz. Haluzové). „Osudná“ mně byla beseda v obřanské Orlovně na jaře 2005, odkud hřmící rozjezdový autobus plný zpěvu a muziky vyprovázela, na popud bdělých občanů, motorizovaná hlídka městské policie. Kromě folkloru mám rád také turistiku (především v kopcích a lesích), lyžování (hlavně běžecké), historii, cestování, slivovicu a dobré víno.

Stejně jako v loňském roce je i letos moji stárkou Lucka D'Ambrosová z Brna, která působí v SK už od čtyř let. Začínala ve Slováčku a od roku 1999 přešla do taneční složky dospělých. V letošním roce stárkuje Lucka už po šesté. Poprvé si ji za svoji stárku vybral Adam Guryča v roce 2001. Lucka působila také v několika cimbálových muzikách. Hraje terc a začínala ve Slováčku, prošla cimbálovkou Májku a nyní působí, v Krúžkařům jistě známém, Spolku odvážných. Mezi další zájmy naší druhé stárky patří jízda na kole, četba, divadlo a vyšívání. A nezapře ani svoje italské kořeny, ráda jí těstoviny a pije bílé víno. A na závěr něco o práci: Lucka studovala Stavební a podnikatelskou fakultu VUT Brno a nyní pracuje v projekční firmě.

Nejkratší dobu, od listopadu loňského roku, působí v SK náš třetí stárek Štěpán Foral z Příbrami na Moravě (nedaleko Rosic). Jak sám píše, do SK začal chodit proto, že se chtěl naučit tancovat. Kromě tančení jej v souboru baví také víno, ženy a zpěv. Jinak studuje energetiku na Fakultě strojního inženýrství v Brně. K jeho dalším zálibám patří jazyky, sport a knihy. Štěpánovou stárkou je námi všemi milovaná Paní učitelka - andělská Venuše Ivet, vlastním jménem Iveta Turková. Ivet učí na druhém stupni základní školy především zeměpis.

Jak si jistě pozorní čtenáři všimli, tvoří stárci a stárky SK pestrou mozaiku, ať už jde o jejich původ nebo motivaci, která je přivedla do SK a informace o nich nejsou vyčerpávající. Proto tento krátký

příspěvek zcela jistě neodpoví na další zvědavé otázky. Z toho důvodu jsme se rozhodli, že na případné dotazy k výše uvedeným Curriculum vitae odpovíme do konce února 2010 v konzultačních hodinách, které jsou stanoveny takto:

Besedy - středa 1x měsíčně od 19 do 21 hodin

Nácviky taneční složky - pondělí a středa na Charbulově ulici od 19.30 do 21 hodin

Privátní konzultace neposkytujeme!

Děkujeme za pochopení.

jménem Stárků Slováckého krúžku v Brně

Martin Horký

(Literatura a prameny:

Fajbus, Z.: Fajova Storočenka Slováckého krúžku v Brně 1908 - 2008, Brno 2008

Životopisy stárků a stárek SK, Morava 2009)

*

Výzva dárcům cen do tomboly

Milí krúžkaři,

začátek nového kalendářního roku má řada z nás neodmyslitelně spjatý s plesovou sezónou. Termín plesu Slováckého krúžku Brno, tedy toho, na který se jistě všichni těšíme nejvíc, byl letos stanoven na 6. 2. 2010. Prosím ty z vás, kteří mohou a chtějí laskavě přispět

svým darem do tradiční tomboly, aby neváhali a učinili tak kdykoli během lednové besedy nebo nácviků taneční složky v KD Charbulova, každé pondělí a středu mezi 19.15 a 21.30, nejpozději pak v rámci příprav sálu v Kongresovém centru BVV v pátek 5. 2. mezi cca 16. a 18. hodinou, tuto možnost však prosím využijte jen ve výjimečných případech.

Předem děkuji a budu se těšit na setkání s vámi všemi

Jana Lojková

*

Další pozdravení z Bratislavy

Hezké adventní pozdravy a rozjímání. Zítřka (tj.11.12.) máme ve Slováckém krúžku v Bratislavě Mikulášský večírek a tedy i poslední krúžek v tomto roce.

Moc jsem chtěla přijet na Vaše setkání, (možná že to nějak vyjde na 19.) a na Vaše vystoupení v Louckém klášteře, ale na Ples určitě přijedu!!

Náš Ples je 30. ledna ve Stupavě (jste všichni srdečně zváni!!). A já bych určitě přišla jenom kvůli „Brňákům“ - budu moc ráda, když se setkáme. S několika "krúžkařama" jsem se setkala na 60. výročí souboru Šafrán v Brně na Musilce. V tomto předvánočním shonu už mám napečené medovníčky a taky zázvorníky, a přes víkend pokračuji.

Pozdravy všem členům SK Brno - radostné Vánoční svátky, pohodu, zdraví a elán v roce 2010.

Zdraví

Jana Omelková

*

K inspiraci

František Sušil – rozsáhlá činnost všestranné osobnosti – II.část

Zdeněk Smělík

Přední buditel Moravy, vynikající vzděláním, pracovitostí a ryzí povahou, je řazen mezi nejlepší syny národa. Vedle sběratelské činnosti byl Sušil stejně významný i výrazný v řadě oblastí – jako teolog, spisovatel, překladatel i skladatel. Ovládal němčinu, řečtinu, latinu, italštinu a francouzštinu. Studoval i východní jazyky – syrštinu a hebrejštinu. Nedělalo mu obtíže orientovat se ve všech slovanských jazycích. Jen ve stručnosti uvádím, že srozumitelně překládal texty z Písma a zpracovával k nim i komentáře. V básních dával najevo, co v sobě nosil. Dokázal v nich spojovat duchovno „Východu“ s racionalitou „Západu“. Upravoval i texty písní a vytvářel nové pro zhudebnění. Na tomto místě nemohu neuvést ojedinělou brněnskou událost, která v něm nebyla nikdy překonána. V r. 1863 se konaly velkolepé oslavy millenia příchodu sv. Cyrila a Metoděje do našich zemí, v tehdy poněmčeném Brně – Lužánkách. Několik sloučených sborů z celé Moravy zpívalo před 100.000 účastníky oslav „Kantátu k sv. Cyrilu a Metoději“ na Sušilův text, nádherně zhudebněnou Pavlem Křížkovským a pod jeho řízením, zkomponovanou k této akci. Dobové záznamy uvádí, že při zpěvu závěrečné části s věštbou „Nad Slovany vyhlídaný zemský ráj se otvírá, se otvírá...“ Sušilovi, který stál před podiem, vytryskly slzy. U všech slovanských národů měly oslavy obrovský ohlas.

Po promoci Sušil nastoupil jako kněz v tehdy německých Olbramovicích a pak přešel do rovněž německého Komárova u Brna. V obou obcích začal sloužit mše sv. s kázáním v češtině. Tehdy

vznikla tzv. „Sušilova družina“ s okruhem přátel a spolupracovníků, většinou kněží. Ti pak pod heslem „církve a vlast“ dělali osvětovou činnost pro věc národní, především mezi lidmi středního a nižšího stavu. Jména většiny Sušilových družinářů se dnes nachází v názvech brněnských ulic: KULDA, WURM, BÍLÝ, BRANDL, KALVODA, ŠEMBERA, Matěj a Tomáš PROCHÁZKOVÉ, KLÁCEL a další. Ve 40. letech 19. století se tak díky družině stala Cyrilometodějská tradice na Moravě obrozeneckou ideou, pod heslem „Dědictví otců zachovej nám Pane“. Svobodu Sušil vnímal jak v zájmu národa, tak i náboženství.

V r. 1848 Sušil spolu s přáteli založil *Ústřední jednotu katolickou*, v níž byl zvolen předsedou. Posláním Jednoty bylo zvyšování vzdělanosti českých řemeslníků. Jednota zřídila v roce 1850 zřízena nedělní školu pokračovací pro řemeslnický dorost, z níž se později stala významná průmyslová škola - později bohužel „zpanštlá“ – převládla v ní němčina.

Do politických zápasů se Sušil svou povahou moc nehodil, avšak jeho nápady a názory prosazovali hlavně jeho žáci pod vedením svobodomyšlného augustiniánského kněze Matouše Klácela (později emigroval do USA). Dnešní terminologií bychom řekli, že v politických snahách byl Sušil svým duševním fondem pomocníkem a přispěvatelem, jinými slovy „politikem citu“ – živě reflektující poměry v zemi. Proto také sporů nevyvolával, spíše vyzýval ke svornosti a snášenlivosti. Zvláště osobnímu nepřátelství se úzkostlivě vyhýbal. Když však šlo o pravdu a právo, neohlížel se a nebál se nepřítelny doby. Přímost v řeči i jednání byla výraznou vlastností jeho povahy. Nebyl diplomat a tím méně kompromisní člověk jak v otázkách náboženských, tak i vlasteneckých. Nerad se zúčastňoval hlučných schůzí a slavností pokud to nebylo nevyhnutelné a rovněž mu nebylo milé, měl-li vystupovat reprezentačně. Opakem však bylo, když byl pozván k slavnostním bohoslužbám. Jako příklad uvádím celebrování slavného Requiem za Josefa Jungmanna v prosinci 1847

v bazilice na Starém Brně, na něž se mezi Čechy dlouho vzpomínalo. V té době byla čeština v Brně znešvařena německými výrazy, což Sušil u vzdělanců nesnášel. Jeden bohoslovec na takovou situaci vzpomínal:... Omlouval jsem se Sušilovi za nepřítomnost na přednáškách nemocí. Na jeho otázku, co jsem užíval, odpovídám: „Přikládal jsem si na bolavé místo Senfmehl“.

Sušil na to rozčileně „Co to pravíte ? Senfmehl? Což jste nikdy neslyšel evangelium o hořčičném semínku? Jak budete jednou kázat českému lidu, když sám česky neumíte?“

„Hořkou pilulku jsem dostal, ale zdravou“, komentoval to bohoslovec. „To těsto hořčičné na bolístku táhlo a zároveň vytáhlo nezdravou lhostejnost – smutné dědictví německých škol.“

Osobnost národovce Sušila výstižně dokládá událost, kterou popisoval jeho přítel dr. Škorpík, když spolu v roce 1834 navštívili Velehrad. Seděli spolu v hospodské zahradě a Sušil vzpomínal na dobu slávy a rozkvětu Velkomoravské říše. Vedle u stolu seděli italští důstojníci. Když poručík zaslechl jejich český rozhovor prohodil italsky: „Ti mluví tou barbarskou řečí“. Sušil rozuměl v italštině urážlivým slovům a dotklo se jej, že v naší domovině je vlastní řeč tupena. Škorpík považoval za svatou povinnost se bránit. Sušil reagoval ihned italsky „Pane proč nazýváte naši řeč barbarskou, znáte-li ji a její literaturu?“ Nejvyšší šarže se rozesmála a řekl zahanbenému poručíku francouzsky „Dobře ti tak, neměl ses mezi ně míchat!“ Škorpík skočil do hovoru francouzsky „Máte snad privilegium mluvit cizími řečmi?“ Sušila pojala úzkost. Čekal, že důstojníci vytasí šavle. Načež nejvyšší šarže ocenila převahu „barbarských lidí“, zatlaskal a volající „bravo“ pozval oba, aby si přisedli k nim. Pak se teprve Sušil rozpovídal. Mluvil o české literatuře, o národním probuzení, o budoucnosti Slovanů i jiných otázkách a vědeckých sporech s nadšením a hlubokou vědomostí tak, že všichni přítomní žasli. Na to velitel charakterizoval Sušila po svém slovy: „Můj Bože, tak učený avšak naivní“. Je třeba si uvědomit, že v té době řečí úřední i

vzdělanců byla výhradně němčina. Čeština byla trpěna jen jako lidová zvláštnost a pouze tím se mohla udržet na vesnicích.

Sušilova velikost spočívá v tom, že o úspěchu věci národní byl skálopevně přesvědčen, což mu nedovolovalo klesat na mysl, i když se některé snahy v té době zdály být beznadějně. Především za krutého Bachova absolutismu (1852-60) bylo likvidováno téměř vše, co se podařilo za krátkou dobu na výsluní relativní svobody po r. 1848 rozvíjet. I proto bylo mnohými Sušilovo úsilí považováno za marné a zbytečné, přinejlepším za nepochopitelné. Přesto neopomenul nabádat jiné lidi, aby pracovali pro každého schůdnými cestami ke stejnému cíli (politiky, hospodáře, umělce). Lze jej označit za buditele z lásky k lidu, jehož ctnosti i vady dobře znal a proto jej chtěl učinit lepším. Je jen logické, že jako teolog k tomu upřednostňoval osvětu náboženskou v tehdejší době lidu nejpřístupnější a nejvhodnější. Z dnešního pohledu část jeho prací již patří historii, avšak nezanedbatelnou část lze s velkým prospěchem využít i dnes. Výchovnou cenu nikdy nepozbude ideová podstata jeho literární činnosti – **vysoké cíle, ideální nadšení a usilovná práce**. Ta dosáhla věhlasu i za hranicemi Moravy, kterou celou procestoval za písničkou. Mimo ní jezdil jen do Prahy, Vídně a Krakova. Pouze v r. 1862 uskutečnil se svými přáteli svůj sen – návštěvu moře. Při cestě do Terstu, Benátek a dalších míst v Itálii se zastavili v Mariboru, aby splatili pontifikální mši sv. svůj dluh slovinskému buditeli, knížeti biskupu Martinu Slomškovi. Dluh spočíval v tom, že Slomšek krátce před smrtí navštívil Rajhradský klášter a poněvadž znal Sušilovy aktivity, pozval jej při té příležitosti, aby jej osobně poznal. Sušil se z ostychu setkání zdráhal a když se pak dověděl o jeho skonu, moc toho litoval, že mu za živa nesložil poklonu. Osudové na tom bylo to, že právě Rajhradský a Novoříšský klášter Sušil často navštěvoval, hlavně pro jejich bohaté knihovny. Ačkoliv se tam mluvilo německy, především mezi vzdělanci, mluvil vždy česky mezi těmi, kteří mu mohli rozumět. S přáteli také chodíval do Českého čtenářského spol-

ku, jehož byl jmenován čestným členem (předsedou byl Fr. Palacký). Koncerty Besedy brněnské a rovněž brněnské divadlo navštěvoval především v mládí.

Již za Sušilova života věhlas jeho činnosti byl takový, že při 500. výročí založení Vídeňské univerzity (1865) byl jmenován čestným doktorem bohosloví. V r. 1864 jej císař jmenoval kanovníkem brněnské kapituly. V roce 1862 při oslavách 1000. výročí založení Ruské říše v Novgorodu, mu car Alexandr II. udělil řád sv. Anny II. stupně za literární zásluhy slovanským národovcům žijícím mimo Rusko (z Čechů ještě K. J. Erbenovi a F. L. Riegrovi). Za zaznamenání stojí, že při oslavách 700. výročí rakouského státu (1856) dostali ocenění třeba jen 2 brněnští administrátoři, avšak žádný slovanský národovec Rakouska-Uherska.

Jak jej vnímali současníci? Vážený a přísný pan profesor, jakmile opustil hranice Brna, byl jako vyměněn. Stal se čtveráčivým, sem tam poškádlil někoho ze spolucestujících, zanotoval žertovný popěvek z národních písní, nebo se kochal okolní přírodou. Cesty za písničkou označoval za hledání staronárodních drahokamů, které se musí zachovat potomstvu. V jedné své básni to takto vyjádřil veršem:

Každoročně konám dlouhé pouti
po roztomilé vlasti Moravě
Sháním kvítka k její oslavě
chtě ji kytkou skvostnou ovinouti.

Cestování mu nečinilo potíže, byl zdravě vypadající nadprůměrně vysoké pevné postavy. Krátkozraký byl od studentských let, brýle však nenosil a proto chtěl-li lépe vidět, díval se vytvořenou skulinou mezi prsty vodorovně přiloženými k očím. Od r. 1857 se však u něj začaly objevovat plicní potíže, hodně kašlal. V zimním

semestru 1868 pro vysílení a slabost přestal přednášet na alumnátu. Polehával a lékaři u něj zjistili tuberkulózu. 15. května t.r. odjel ke své neteři do Bystřice n/H., aby byl na čerstvém vzduchu. Uvědomoval si nebezpečí ze svého zdravotního neduhu a proto slovy častěji připomínal smrt: „Přibližuje se mi den, v rubáš budu oblečen...“ Jak dokázal reálně posoudit svůj zdravotní stav dokládali pamětníci, že při jejich návštěvách opakoval slova národní písně „Přijde holá, pojď do kola“. Aby nebyl smrtí zaskočen, sepsal závěť, v níž odkázal mj. peněžní obnosy chrámu, faře a chudým v N. Rousínově, brněnským chudým, ústavům slepých a hluchoněmých v Brně i Matici moravské. Neteologickou část své knihovny věnoval Českému gymnasiu a teologickou část Minoritskému klášteru. (Za zaznamenání stojí, že Sušilův nepublikovaný popis lidové, zvláště hanácké, svatby použil F. Bartoš ve spise „Moravská svatba“).

31. května 1868 před 2. hodinou ranní Fr. Sušil zemřel. Jeho ctitelé si přáli, aby odpočíval v Brně, které jako své působiště měl velmi rád. Jeho poslední cesta na vyzdobeném žebříňáku taženém koňmi byla spíše vítězoslavná než smuteční. Přes Holešov, Hulín, Kroměříž a Vyškov jej doprovázely davy lidí. Za velké účasti lidu se konaly smuteční obřady v Lulči a N. Rousínově. 3. června se v jeho Minoritském kostele konal velkolepý smuteční obřad, který celebroid biskup Schlaffgotch (jeho spolužák ze studií), obklopený 250 kněžími z celé Moravy a kde lidé zaplnili přilehlé ulice.

Pochován byl na městském hřbitově (stával mezi dnešní Botanickou a Kounicovou ulicí). K hrobu jej doprovodil obrovský průvod jeho ctitelů ze všech stavů, spolků a zvláště národovců. Po 3 letech byl u hrobu postaven monumentální pomník podle návrhu vídeňského architekta Teofila von Hansena (projektoval Besední dům i Pražákův palác). V roce 1893 po zrušení hřbitova byl Sušilův hrob i s pomníkem přemístěn na nově založený Ústřední hřbitov do míst odpočinku vymezených významným osobnostem.

Až se někdy do těchto míst dostanete, Otci Františku u jeho hrobu třeba jen v duchu poděkujte. Všichni máme za co.

(Zpracováno s využitím přednášek, časopiseckých článků a publikace P. Vychodil – „Fr. Sušil“, Brno, 1898)

*

Malovaný kraj

Miroslav Hebron

č. 5 – září - říjen

V úvodu pátého čísla Malovaného kraje pokračuje Dr. Habarová v seriálu článků o liturgickém roku v obrazech insitních malířů Františka a Josefa Hánových z Blatnice pod Sv. Antonínkem. Tentokrát se autorka zaměřila na náboženské motivy v dílech obou malířů v období měsíců září a října, zejména na mariánské svátky narození Panny Marie (8.9.) a svátek Panny Marie Růžencové (7.10.). Dalšími světci, jejichž svátky si připomínáme v září až říjnu a kteří se objevují na obrazech malířů Hánů, byli sv. Václav a sv. František z Assisi.

Lenka Gronská se ve svém článku „Hornácké kosení“ vrací ke kosení Vojšických luk, které 20.6.2009 organizoval Obecní úřad v Malé Vrbce. Tentokrát se kosení, které má charakter soutěže, zúčastnilo 38 kosců z okolních obcí Hornácka a Strážnicka. V atmosféře koseckých písní a za zvuku pobrusování kos zvítězili nakonec Kněždubjané před kosci z Malé Vrbky a z Kostelan na Moravě.

V seriálu „Cimbálové muziky Slovácka“ představuje Magdalena Múčková Cimbálovou muziku Jaroslava Čecha z Uherského Hradiště. Nelze než souhlasit s názorem autorky, že „Čechovci“, jak je muzika mezi folkloristy nazývána, patří k pilířům moravské

folklorní scény. Je to nejen uskupení výborných muzikantů, ale především parta kamarádů, kteří mají z hraní stále velkou radost, kterou dovedou předávat také svým četným posluchačům.

V rozhovoru s vynikajícím verbířem, hradištským pedagogem Jakubem Tomalou, přibližuje Rudolf Tuček čtenářům Malovaného kraje tohoto letošního vítěze soutěže verbířů ve Strážnici.

č. 6 – listopad - prosinec

Liturgický rok v díle naivních malířů Františka a Josefa Hány, kterým nás ve svých člancích provázela Dr. Habartová, končí obdobím adventu a dobou vánoční. Adventní tematika (adventus znamená příchod, v liturgickém kontextu příchod Boží) se objevuje na desítkách obrazů obou malířů. Oblíbeným námětem tohoto období byl také svátek sv. Barbory (4.12.), patronky havířů, ochránkyně dívek, umírajících a přímlovkyně za šťastnou hodinu smrti. Podobně tomu bylo i u svátku sv. Mikuláše (6.12.), patrona panen a neprovdaných dívek (dle legendy obdaroval penězi tři chudá děvčata, aby je jejich otec mohl provdat).

Doba vánoční začíná v liturgickém kalendáři slavností Narození Páně (Boží hod). Na druhý den po Božím narození je svátek sv. Štěpána, připomínající ukamenování prvního mučedníka církve, sv. Štěpána. Svátek sv. Jana Evangelisty (27.12.) je považován za den lásky a porozumění. Jan, který patřil ke Kristovým oblíbencům a spolu se ženami ho doprovázel na křížové cestě, je na obrazech Hánů často zobrazován. Památka Mlád'átek betlémských (28.12.) souvisí s událostí popsanou v evangeliích, kdy král Herodes nechal povraždit v Betlémě a okolí všechny chlapce ve věku do dvou let. O dalších svátcích vánočního období připadajících na leden pojednal již první článek tohoto seriálu.

Zájemce o historii Slovácka jistě potěší další článek Petera Futáka, tentokrát o rodu vladyků z Vojslavic a jejich působení na veselském panství v 15. a 16. století.

Josef Jančář připomíná 50 let od úmrtí klasika českého a slovenského národopisu, prof. PhDr. Antonína Václavíka z Pozlovic na luhačovickém Zálesí. Prof. Václavík založil v r. 1945 na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity katedru etnografie – dnes Ústav evropské etnologie. Mezi jeho žáky patřily takové osobnosti moravského národopisu jako např. Ludvík Kunz, Vítězslav Volavý, Oldřich Sirovátka, Josef Tomeš, Dušan Holý či Václav Frolec. Jak uvádí autor, nepodleh prof. Václavík v padesátých letech ideologizaci oboru a ve své práci prosazoval metody terénního výzkumu bezprostředním stykem s místními obyvateli. Prosazoval rovněž zpracovávání regionálních národopisných monografií jako např. Podluží nebo Hornácko, jejichž vydání se však již nedožil. Mezi jeho nejvýznamnější publikovaná díla patří Výroční obyčeje a lidové umění z r. 1959.

Další cimbálovou muzikou ze seriálu Magdaleny Múčkové, je Varmužova cimbálová muzika ze Svatbořic – Mistrína. Muzika hraje už od r. 1965 a u jejího vzniku stáli tehdy bratři Josef (basa) a Pavel (cimbál) Varmužovi. Současné obsazení muziky tvoří až na dvě výjimky členové Josefovy rodiny – synové Josef, Pavel, Jiří, Petr a dcera Kateřina. Jak píše autorka, jsou Varmužovci názorným příkladem toho, že zpěvné domácí prostředí, pevné regionální zakořenění a hluboká víra mohou přinést přebohatou úrodu.

V rubrice „Knihy, CD, DVD“ mě potěšil článek našeho bývalého starosty Dr. Václava Štěpánka „Reprint sbírky Jana Poláčka kompletní“. Autor v něm informuje čtenáře Malovaného kraje o vydání reprintu druhé části (díly V.-VII.) zpěvníků Slovácké písničky péčí Slováckého krúžku a nakladatelství ALBERT (Dr. Fr. Šalé). Škoda jen, že v článku nevedl, že zpěvníky lze objednat u Slováckého krúžku v Brně na www.kruzek.cz.

V závěru tohoto informuje redakce časopisu své čtenáře a příznivce o tom, že zatím není jisté, zda bude toto nekomerční periodikum nadále vycházet. Přes veškerou snahu se totiž nedaří zajistit jeho financování a vzhledem k probíhající hospodářské krizi jsou finanční zdroje velmi omezené. O tom, zda bude Malovaný kraj vycházet i v r. 2010, bude redakce informovat v lednu příštího roku. Přejme Malovanému kraji, aby přežil i toto složité období a a byl nám nadále zdrojem informací o historii a národopisu Slovácka. K tomu by každý z nás mohl přispět tím, že se stane jeho objednatel na r. 2010 (možnost objednání na www.malovanykraj.cz).

*

Folklorní (i jiné) akce

Mezinárodní folklorní festival Brno

Mirek Dostál

Na programovém letáku MFF Brno je napsáno “Vítáme Vás na XX. Ročníku mezinárodního folklorního festivalu v Brně!”.

Je tomu již 20 let, co za iniciativy Jana Miroslava Krista, Milana Zelinky a dalších brněnských folkloristů bylo založeno občanské sdružení s názvem Sdružení přátel folklóru v Brně. Toto sdružení již v září r. 1990 uspořádalo první ročník brněnského folklorního festivalu. Tento ročník měl sice ještě charakter místního setkání brněnských souborů, ale byly zde zastoupeny také dva zahraniční sou-

bory. V průběhu let festival zaujal pevné místo v řetězci uznávaných festivalů. Se silnou a zejména kvalitní mezinárodní účastí v ledašcem překonává zaběhnuté tradiční festivaly. V r. 1996 se festival stal členem mezinárodní organizace CIOFF a od r. 2002 má statut IOV. Záštitu nad festivalem převzal v letošním ročníku primátor města Brna.

Členy Slováckého krúžku v Brně může těšit nejenom skutečnost, že u zrodu festivalu byl jeho tehdejší starosta, ale také to, že se krúžek zúčastnil prakticky všech ročníků festivalu vyjma ročníku 2007. I tehdy však naši čest obhajoval alespoň Slováček.

Letošního ročníku MFF Brno (27. - 30. 9.) se účastnil náš krúžek v několika pořadech. Již v zahajovacím koncertě vystoupil mužský sbor krúžku za doprovodu cimbalistky Pavly Tomkové s pásmem kyjovských vojanských písní. K pěveckému výkonu sboru se pochvalně vyjádřil sám prezident festivalu Milan Zelinka. Druhý pořad, ve kterém jsme byli zastoupeni, a to cimbálovou muzikou Slováčku, byl páteční muzikantský pořad na Staré radnici. Já osobně jsem pořad se zájmem sledoval, neboť již tradičně patřívá k lahůdkám festivalu. I když jsem měl letos jisté výhrady k poněkud komerčnímu projevu cimbálové muziky Vonica z Krumvíře, která měla být hlavním tahákem pořadu, byl projev cimbálové muziky Slováčku velmi pěkným zážitkem. Samozřejmě je stále co zlepšovat, ať již kvalitu tanečního projevu u předvedeného verbuňku, nebo větší spontánnost při hře primáše, ale celkový dojem hodnotím známkou velmi dobrý. Třetí letošní vstup zajistila taneční skupina Slováckého krúžku v Brně na nádvoří Nové radnice v hlavním festivalovém pořadu Ta moravská brána. Naši tanečníci se uvedli dvěma pásmy, a to sólovým tancem z Brodska v podání Zdeňka Šebesty a Elišky Kroulíkové, a dále oprášeným pásmem z Moravských Kopanic. Za předvedené výkony náleží i taneční skupině pochvala, a to i přes potíže s odposlechem hudby, které byly způsobené technickou závadou. Zejména taneční a pěvecký projev Zdeňka Šebesty při só-

lovém tanci měl „šťávu“ a spolu s provedenými „vyhazovačkami“ v pásmu z Kopanic mi připomněl časy, kdy tanečníky dřel Jan Miroslav Krist.

Krúžku se také dotýká účast Jany Schejbalové, zpěvačky a cimbalistky brněnského Májku, kterou však náš krúžek odchoval. Jana patří k opravdovým ozdobám festivalu a lze jen litovat, že její podmanivý projev již není v barvách našeho krúžku.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, že brněnský festival si v současnosti s ohledem na kvalitu skladby pořadů, na rozmanitost programu a na tradičně výborný výběr hostů včetně zahraničních souborů zaslouží pozornost. A protože Brno je rodné město našeho krúžku, byl bych osobně potěšen ještě větší mírou jeho angažovanosti na festivalu.

(Zpracováno s použitím informací zveřejněných na stránkách Sdružení přátel folklóru v Brně)

Rozhlas u Šlechtičen

Brněnský Slovácký krúžek a Etnografický ústav Moravského zemského muzea – to se docela dobře rýmuje. Spolupráce, v posledních letech založená na osobních kontaktech, je velmi frekventovaná a všechny složky Slováckého krúžku se na neformální scéně Paláce šlechtičen již mnohokrát představily divákům. Připomeňme loňskou sérii vystoupení, které avizovaly krúžkové sté výročí nebo letošní Ohlédnutí za stým výročím. Naposledy se muzika a mužský sbor Slováckého krúžku aktivně zúčastnili akce nazvané ROZHLAS U ŠLECHTIČEN 12. listopadu 2009. Při příležitosti 85. výročí brněnského rozhlasu na akci pořádané v kapli Paláce šlechtičen vzpomínal Jaromír Nečas, slovem provázela Hana Dvořáková a Jiří Plocek,

Foto Helena Beránková: Hana Dvořáková a Jaromír Nečas při oficiální části programu v kapli Paláce šlechtičen

a kromě zmíněných složek Slováckého krúžku účinkovala malá skupina BROLNu pod vedením Františka Černého se sólistkou Magdalenou Múčkovou a rodinné hudební seskupení Lučec-Vnučec.

-hb-

*

Žebětíne, Žebětíne...

Jana Hůsková

Na konci roku míváme vždy nabitý kalendář. Přesto se do něj vešlo vystoupení 28.11.2009 v Katolickém domě v Žebětíně. Dohodil je K.Barták a týkalo se čtyř členů Slováčku, muziky, taneční

skupiny, ženského sboru a dua ze sboru mužského (toto se postupně rozrostlo v kvartet).

Místní Klub důchodců, jehož členem je právě K.Barták, měl výroční schůzi. Řečnických příspěvků bylo hodně a Fajo chodil po šatně jak lev v kleci. Asi aby nezapomněl svůj proslov... Všichni ostatní ochutnávali dobrůtky nachystané na stolech, taktéž něco tekutého k osvěžení.

Po ukončení schůze jsme nastoupili se svou troškou do mlýna zvíci 1,5 hodiny (s přestávkou) my. Program zahájili Fajo, starosta M.Hebron a J.Homola, mimo jiné přáli právě K.Bartákovi vše nej-nej k nastávajícím kulatinám (dopředu se přát nemá, ale tam nahoře jim to jistě odpustí). Děcka byla bezvadná při tanci i zpěvech, je vidět, že se nebojí. Ženských se sešlo osm. Hned v úvodu jsme zjistily, že nám nevyhovuje jeviště, muziku pod ním jsme špatně slyšely. Vstupy „Míkovice“ a „Zapalování hodů“ jsme odzpívaly tam, ale na „Očénka“ jsme nastoupily pod pódium. Tak to zůstalo i v posledním případě, kdy Y.Janošíková zazpívala sólo, my dvě spolu duo a celý sbor třetí píseň. Shodly jsme se, že toto bylo dnes naše nejlepší pásmo. Nebo dojem vznikl tím, že je nové? Svými zpěvy jsme prokládaly taneční čísla, šest párů se opravdu snažilo: Korytná, Dolní Němčí... Stejně tak pánové. Večer moderoval autor scénáře Z.Fajbus.

Snad jsme přispěli k dobré náladě, i když se v pauze ozývalo něco o „ztuhlých zádech za tu dobu...“ Pochopitelně, diváci seděli na dřevěných židlích a starším ročníkům to může dělat potíže. Ale polestkem nás odměňovali.

„Poslouchejte, připraví se sál a jdeme na večeri, udělali nám výbornou sekanou,“ ozval se Fajo. Odjeli jen ti, kteří opravdu spěchali (někteří s výslužkou). Ostatní pomalu zasedli, my se Žeňou si daly ještě polku při magnetáku. Krmi jsme autorům museli pochválit, fakt byla dobrá, ostatně jako všechno. Nějaké to pivko taky bodlo, i víno a slivovice. Co víc si přát?

Foto Jiřina Lacinová: Ujo Fajo na vystoupení tanečníků v Žebětíně

Při večeri zněl sálem „populár.“ Kdo mohl a chtěl, přidal se, aby naše pusy nebyly pořád jen plné. Pak byl magnetofon vypnut a ke slovu přišli Mírek s Jarošem. Zazpívali „Mesiáše ještě ve výrobním stadiu,“ čili sem tam chyběla slova. Hostitelé uslyšeli společnou koledu Děkujeme panu hospodáři a potom už se pělo repertoár-nerepertoár, co komu slina přinesla na jazyk. Bylo to příjemné posezení mezi dobrými lidmi. Ani se nám nechtělo končit, jenže v deset musíme. Opět s výslužkami...

Vynahradili jsme si to. Na zastávce znělo „Jugo,“ celou cestu v autobuse jsme lovíli písničky „od Aše po až až“ a v šalině z Mendláku se zpívalo Dobrú noc ve sborové úpravě, krásně! Nikdo nám nenadával ani nevolal Policii... ovšem ta rána budou! (Někde velmi tichá: nebudu asi mluvit).

K.Barták měl zřejmě ráno tvořivé: už dopoledne mohli zájemci na stránce Hlasatele zhlédnout „taneček přes tři pekla.“ Název mě napadl, když jsem slyšela hudební doprovod nemající s původním nic společného. Diváci neznalí situace můžou jen zírat, co všechno naše ženy zvládnou...

*

A ještě pozvánka

V Etnografickém ústavu je do konce května 2010 instalovaná komorní výstava fotografií a kreseb Josefa Šímy st. (1859-1929). Celá kolekce Šimových fotografií z terénu (ale i fotografií rodinných) je uložena v Etnografickém ústavu a patří k základnímu a zlatému fondu sbírky. Na výstavě jsou k vidění dosud nepublikované fotografie z Trenčanska a Myjavska, které Josef Šíma nafotografoval během dvou cest do terénu na moravsko-slovenské pomezí v roce 1887 a 1889. K výstavě je vydán obsáhlý katalog s reprodukcemi všech fotografií a všech kreseb Josefa Šímy, na nichž je zachycen lidový oděv z konce 19. století.

-hb-

*

Vinařovo okénko

Pijme vínečko, dobré je, dobré je

Mirek Dostál

„Pijme vínečko, dobré je, dobré je“. Tento text jedné z písní, které zpívá náš mužský sbor, jsem si zvolil za úvodní motto nově zřízené rubriky. Rád bych se zmínil o důvodech, proč vlastně psát o víně, vinařích, vinaření a kultuře konzumace vína v našem Krúžkozoru. Čtenář mi zajisté promine, pokud použiji některá vzletná slova, ale víno jako kulturní nápoj si to zajisté zaslouží.

Pěstování, výroba a kulturní konzumace vína jsou spojeny s Moravským Slováckem, jak po stránce zeměpisné – regiony, kde se

foto autor článku

víno na Moravě pěstuje, se do značné míry kryjí s regiony bohatými na lidovou kulturu, tak po stránce národopisné – lidové obyčeje jsou provázány s přímou konzumací vína, a to od religiózních obřadů až po zcela světské oslavy a použití ve všedním životě. Abychom mohli tento skvělý nápoj vychutnávat se všemi jeho krásami, je třeba, abychom o něm také něco věděli. Víno je též úzce spjato s přírodou tak, jako byl úzce spjat s přírodou ven-

kovský lid, jehož kulturu především prezentujeme, obdivujeme a milujeme.

Letošní vinařský rok přinesl vinařům řadu starostí, ale i radostí. Po pěkném, poměrně suchém jaru přišla dekáda s velkým úhrnem srážek, a to spolu s vysokými teplotami v červenci mělo za následek velmi silné napadání vinohradů plísnovými chorobami. Kdo však toto období ustál, mohl se těšit z vysoce kvalitní úrody vína sice s menším objemem sklizně, ale zato s hrozny s vysokou cukernatostí při současné výborné kondici sklizených hroznů. To vše díky nádhernému podzimu s babím létem, které skončilo až s posledními říjnovými dny. Můžeme se proto těšit na kvalitní vínečka s vyzrálými přírodními cukry, na vínečka extraktní, u červených vín s vysokou barvou a plnou chutí.

První velká přehlídka letošních vín byla 11. listopadu v 11 hodin, kdy byla veřejnosti představena tzv. svatomartinská vína. Tradice svatomartinských vín se u nás zavedla po vzoru francouzského beaujolais. Svatomartinská vína se váží na svátek sv. Martina, světce, který svým mečem roztřel svůj plášť, aby půl z něj věnoval žebrákovi při cestě. Svatomartinská vína jsou mladá, lehká a svěží vína z vybraných odrůd, jmenovitě Svatovavřínecké, Modrý Portugal, Veltlínské červené ranné a Müller Thurgau. Tato vína jsou určena k rychlé konzumaci, svým charakterem se nehodí pro archivaci či dlouhé skladování.

Proto si přitůkneme na zdar vinařského roku 2009, na dobrou náladu, lidový zpěv a na Slovácký krúžek s mladými víny. Písnička „Pijme vínečko, dobré je, dobré je“ nám pak ze rtů vyplyne sama.

*

Receptář

V tomto čísle přinášíme vánoční recepty – první je z Blatnice pod Sv. Antonínkem (rodinný recept poskytla *Blažena Šmídová*). Vypadá to složitě, ale prý není...

Štědrovečerní „pupáky“

Příprava je v první fázi totožná s vánočkou, kterou přitom vyrábíte rovněž .

Vánočka: ½ kg polohrubé mouky, ¾ kostky másla, 2 žloutky + 2 celá vejce, ¼ l mléka, 1 a ½ kostky kvasnic, 10 dkg cukru (nejlépe krupice), 5-10 dkg rozinek, citron, trochu spařených a oloupaných mandlí (nasekat), 5 dkg nasekaných vlašských ořechů, 1 vanilkový cukr, 2 lžice rumu (vlastně dnes „tuzemáku“, že?).

Z trochy vlažného mléka, rozdrobených kvasnic a menší části cukru uděláme kvásek, dáme do důlku z mouky (i shora trochu přehrnout) a necháme v teplé místnosti přikryté kynout (cca ¼ hod.). Mezitím utřít 1 vejce a žloutky s cukrem, přidat rozpuštěné máslo, rum, vanil.cukr, po vykynutí těsta vše smíchat. Vymíchané těsto musí být husté a nechá se dál kynout, za ¾ hod. opět přemíchat, přidat rozinky a nasekané ořechy, kůru z půlky citronu, znovu vymíchat a dát kynout. Za nejméně ¾ hod. znovu přemísit a dál kynout (v mezidobí se můžete věnovat jiné práci). Po nejméně hodině oddělit 4 hrsti těsta a na pomoučeném vále rukou udělat válečky („šulánky“- průměr cca 2 cm), přenést na plech trochu vymaštěný sádlem (nebo na pečicí papír), potřít rozšlehaným vejcem s pár kapkami citronu., péct

asi čtvrt hodiny při 175 stupních. Ze zbytku těsta uplést vánočku klasickým způsobem (4, 3 a 2 válečky – horní jen smotat), pro lepší pevnost při pečení spíchnout shora 3 špejlemi, potřít vejcem, posypat nasekanými mandlemi a péct asi hodinu ve středně teplé troubě.

Pupáky: Upečené válečky rozkrájíme na 4cm špalíky, naskládat do mísy ve vrstvách, z nichž každou vždy nejdřív silně pokape-me: celkem $\frac{1}{4}$ l horkého mléka smíchat s 1-2 lžícemi medu. Dále vždy pupáky posypeme mletým makem (10 dkg), smíchaným s ml.cukrem (2 lžice) a půlkou balíčku van.cukru, navrch polít rozpuštěným máslem (chcete-li).

Jí se společně z mísy vidličkou po štědrovečerní večeři, zbytek studený po příchodu z půlnoční.

*

Další starý lidový recept nám poslala s přáním hezkých adventních dnů členka paní *Eva Klímová* :

„Moje babička vařivala na Štědrý večer **čočku**. Byla to běžně uvařená čočka, do které při začátku vaření babička přidávala sušené švestky, rozinky, hrušky a jádra vlašských ořechů, jak je naloupala. Čtvrtky i půlky. Ochutila citronovou šťávou, možná octem, to nevím.

Já ji mám ale ze všech jídel nejraději“.

A dobrou chuť !

*

*Přejeme hojnost Božích darů o svátcích i
v nastávajícím roce 2010*

Na tomto čísle se podíleli : J.Lacinová, M.Dostál, R.Krejčí, autoři příspěvků.
Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.
Redakční uzávěrka příštího čísla je 1.3.2010.
Příspěvky zasílejte na adresu jir.lacinova@seznam.cz
Fotky zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz